

PROGRAMA DE SALUT INFANTOADOLESCENT

CONSULTORIA
DE SALUT
INFANTOADOLESCENT
DE LES ILLES BALEARS

Disseny de la portada
Tolo Villalonga Mut, infermer del Centre de Salut Es Blanquer (Inca)

Traducció i maquetació
Bartomeu Riera Rodríguez. Assessor lingüístic. Serveis Centrals Servei de Salut de les Illes Balears.

Edició: juny de 2018

ISBN: 978-84-09-01977-9

Com citar aquest document:
SERVEI DE SALUT DE LES ILLES BALEARS. Programa de *Salut Infantoadolescent* Palma, 2018

Taula 1. Fites de desenvolupament normal del llenguatge.

Edat	Desenvolupament normal
0-3 mesos	Vocalitzacions poc diferenciades (plor, crits, sorolls). Reacciona als renous
3-4 mesos	Balboteig, cerca la font de so
5-6 mesos	Respon vocalment a l'estímul
7-8 mesos	Bisíl·labs no propositius
9-10 mesos	<u>Preconversa</u> amb balboteig
11-12 mesos	Entén algunes paraules familiars
12-18 mesos	Apareixen les primeres paraules, creixement de la comprensió i de la producció de paraules
18-24 mesos	Frases de 2 elements, 20 paraules, als 18 mesos
24-30 mesos	Frases de 3 elements, més de 200 paraules, obeeix 2 ordres, la meitat del llenguatge és intel·ligible
30-36 mesos	Frases de 4 elements, empra pronoms
3 anys	Tres quartes parts del llenguatge és intel·ligible, fa preguntes, sap alguna cançó, entén relats
4 anys i mig	Sintaxi clara, llenguatge intel·ligible

Taula 2. Signes d'alerta de desenvolupament del llenguatge.

Edat	Signes d'alerta
0-3 mesos	- No reacciona als renous - No balboteja als 3-4 mesos
3-6 mesos	No gira el cap per cercar visualment els sons que es produeixen al voltant
6-10 mesos	De sobte deixa de balbotejar —mentre que fins aleshores ho feia— i no vocalitza per cridar l'atenció
10-12 mesos	- No reacciona quan veu algú conegut ni quan li parlen o l'estimulen - No provoca l'adult amb cap senyal (cridant, assenyalant, movent-se) - No fa cap seguiment dels jocs típics d'aquesta edat
12-18 mesos	- Ignora renous i sons que es produeixen al voltant - No mostra interès per les persones que l'envolten - No assenyala - Sembla que no entén ordres senzilles (“adeu”, “vine”, “a dinar!”...), ni diu paraules significatives com “papa” o “mama” - Als 18 mesos, el seu llenguatge expressiu no presenta un vocabulari de, com a mínim, 15 paraules simples
2 anys	- No empra frases curtes de dues paraules - No imita paraules o accions en acabar aquest període - Sembla que no entén ordres i mandats (“du el pa”, “ves a cercar les teves sabatilles”, “tira el bolquer”...) - No mostra interès per persones ni per altres infants - Juga de manera molt repetitiva, amb poques joguetes i gairebé sempre les mateixes - No assenyala parts del seu cos - No coneix el seu nom
3 anys	- Presenta una parla no clarament intel·ligible o baveja de manera persistent en parlar - Incapacitat de comunicar-se emprant frases curtes
4 anys	- No empra paraules de més de tres síl·labes - No empra correctament els pronoms personals (<i>jo, mi, tu...</i>) - Presència d'alteracions persistents de la pronunciació o de la fluïdesa verbal - No sap explicar què li passa i no manté una conversa senzilla
5 anys	- No és capaç de dir correctament el seu nom i el llinatge - No és capaç d'emprar correctament els plurals o els temps passats dels verbs - Presenta encara trastorns en l'articulació dels fonemes /s/, /r/ i /z/ - No conversa amb altres infants.

Taula 3. Escala de comprensió del llenguatge.

1. Comprensió primerenca: comprensió del llenguatge basada en claus situacionals	Respon al seu nom, a dir-li “no” o “on és la mama?”	• 8 mesos % 53 • 10 mesos % 80 • 14 mesos % 90
2. Comprensió global de frases: desenvolupament progressiu	• 11 mesos: “més”, “obre la boca”, “digues adeu”, “en vols més?”	
3. Comprensió del vocabulari: gradual	• 300 paraules als 15 mesos	

Bibliografia

- Aguado G, Coloma CJ, Martínez AB, Mendoza E, Montes A, Navarro R et al. Documento de consenso elaborado por el comité de expertos en TEL sobre el diagnóstico del trastorno. Rev Logop Fon Audiol 2015;35:147-9.
- Aguilera Albesa S, Orellana Ayala CE. Trastornos del lenguaje. Pediatr Integral 2017; XXI (1): 15-2. Disponible en: <www.pediatrintegral.es/wp-content/uploads/2017/xxi01/02/n1-015-022_SergiAguilera.pdf> [Consulta: 1 juny 2018].
- ARTIGAS, Josep; RIGAU, Eugenia; GARCÍA-NONELL, Katy. “Trastornos del lenguaje”. En: ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE PEDIATRÍA. *Protocolos de neurología*. Madrid, 2008. Disponible en: <www.aeped.es/sites/default/files/documentos/24-lenguaje.pdf> [Consulta: 1 juny 2018].
- BARROSO ESPADERO, Domingo; BOTANA DEL ARCO, Isabel. “Supervisión del desarrollo del lenguaje”. En: SERVICIO EXTREMEÑO DE SALUD. *Guía de actividades preventivas y promoción de la salud en la infancia y adolescencia*, Programa de Salud Infantil Mérida (Badajoz), 2007. Disponible en: <www.spapex.es/psi/guia_actividades_preventivas_inf_adol.pdf> [Consulta: 1 juny 2018].
- Gassió-Subirachs R. Trastornos del lenguaje. An Pediatr Contin. 2006;4(2):140-4. Disponible en: <telenextremadura.blogspot.com.es/2012/02/trastornos-del-lenguaje-por-la-dra-rosa.html> [Consulta: 1 juny 2018].
- PEÑAFIEL PUERTO, M. “Indicadores precoces de los trastornos del lenguaje”. En: ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE PEDIATRÍA DE ATENCIÓN PRIMARIA. *Curso de Actualización Pediatría 2016*. Madrid: Lúa Ediciones 3.0, 2016. Disponible en: <www.aepap.org/sites/default/files/4t2.4_indicadores_precoces_de_los_trastornos_del_lenguaje.pdf> [Consulta: 1 juny 2018].

Autora

- Mireia Cortada Gracia, pediatra del Centre de Salut Santa Maria

Revisores

- Juana Pedrosa Clar, pediatra del CAPDI
- Miquela Sastre Vidal, logopeda i assessora tècnica docent del Servei d'Atenció a la Diversitat de la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa (Conselleria d'Educació i Universitat)
- Elena Miravet Fuster, neuropediatra de l'Hospital Universitari Son Espases
- Begoña de Azua Brea, neuropediatra de l'Hospital Universitari Son Llàtzer